

Fremmedspråk

Fellesfag studieforberevende

Omfang:

- Nivå 1 og nivå 2: 224 årstimer (8 uketimer Vg1 og Vg2)
- Nivå 1+2: 364 årstimer (13 uketimer Vg1, Vg2, Vg3)

Formål og perspektiv

Fremmedspråk er et øvelses- og erkjennelsesfag der elevene møter andre språk og kulturer. Ved å bli kjent med andre kulturer åpnes muligheter for innsikt i spørsmål om identitet og toleranse. Innlærte mønstre utfordres, noe som kan føre til at man får en ny erkjennelse av seg selv, sitt eget språk og kultur. Dette kan åpne opp for flere måter å tolke og forstå verden på og å vekke nysgjerrighet og engasjement. Samtidig fremmer det empati og kan være en del av den enkeltes dannelse.

I en globalisert verden har vi behov for å kommunisere på flere språk. Formell og uformell kommunikasjon lokalt, nasjonalt og internasjonalt krever språkkunnskaper og kunnskap om andre kulturer og levesett. Dette gjelder ikke minst i studier og i arbeidslivet. Faget kan bidra til å utvikle elevenes interkulturelle forståelse og gi innsikt i hvordan språk, kultur og samfunnsutvikling henger sammen og alltid er i utvikling.

I faget fremmedspråk får elevene øve opp sin evne til å tenke kritisk, samtidig som de utvikler toleranse i møte med andre kulturer. Faget utvikler på denne måten elevenes forståelse av de tverrfaglige temaene demokrati og medborgerskap. Slik vil elevene erfare at flerspråklighet og kulturell kompetanse er en ressurs, både i læringssammenheng og ellers i samfunnet.

Kjerneelementer

Kommunikasjon

Kommunikasjon er selve kjernen i faget. Å lære fremmedspråk handler om å forstå og å bli forstått. Elevene skal utvikle kunnskaper og ferdigheter for å kommunisere hensiktsmessig både muntlig og skriftlig. Språket skal tas i bruk fra første stund.

Språklæring

For å kunne kommunisere på fremmedspråket skal elevene lære å bruke språkets vokabular og strukturer. Kjerneelementet språklæring skal danne grunnlaget for de sentrale ferdighetene lesing, skriving, lytting og forståelse slik at eleven kan bruke språket i ulike kommunikasjonssituasjoner. For å gjøre læringen mer effektiv og meningsfull er det viktig at elevene tar i bruk tidligere erfaringer med å lære et språk.

Kultur og samfunn

Kunnskap om ulike kulturers identitetsskapende historie, tankestrømninger og kunstuttrykk åpner for nye perspektiver på verden og oss selv. Kjerneelementet kultur og samfunn skal gi innblikk i samfunnsforhold, aktuelle hendelser og dagligliv. Slik kan elevene sette faget inn i en historisk og global kontekst.

Kompetansemål

Nivå 1

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- forstå enkel og tydelig tale og delta i enkle samtaler om dagligdagse emner
- fortelle muntlig om dagligliv og opplevelser samt uttrykke tanker
- tilpasse språket til ulike kommunikasjonssituasjoner
- forstå og gjengi hovedinnholdet i tilpassede og enkle autentiske tekster
- skrive enkle tekster om selvvalgte emner, eller temaer som er bearbeidet i undervisningen
- bruke grunnleggende språklige strukturer og regler for uttale og rettskriving
- bruke relevante lærings- og kommunikasjonsstrategier og erfaringer fra tidligere språklæring i læringsprosessen
- bruke oppslagsverk og ulike digitale verktøy i språklæringen
- utforske og beskrive tradisjoner, levemåter og geografi i språkområdet og sammenligne med egen kulturell bakgrunn
- utforske og beskrive kulturuttrykk fra språkområdet og gi uttrykk for egne tanker i møte med disse

Nivå 2

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- forstå tydelig tale og delta i samtaler om dagligdagse og aktuelle emner
- muntlig forklare faglige temaer, gi uttrykk for opplevelser og synspunkter, og begrunne meninger, også spontant
- tilpasse språket til ulike kommunikasjonssituasjoner
- forstå og gjengi hovedinnholdet i tekster i ulike sjangre
- skrive tekster i ulike sjangre hvor eleven uttrykker og begrunner egne tanker
- bruke hensiktsmessige språklige strukturer og regler for uttale og rettskriving
- bruke relevante lærings- og kommunikasjonsstrategier, og erfaringer fra tidligere språklæring i læringsprosessen

- bruke oppslagsverk og ulike digitale verktøy i språklæringen
- utforske og gjøre rede for samfunnsforhold og historiske hendelser i språkområdet, og sammenligne med egen kulturell bakgrunn
- utforske og presentere kulturuttrykk fra språkområdet, og gjøre rede for egne tanker i møte med disse

Innhold og arbeidsmåter

Fremmedspråk er både et erkjennelsesfag og et øvelsesfag, og det må gjenspeiles i fagets arbeidsmåter. Erkjennelsesdimensjonen utvikles i møte med et nytt språk og dets kultur. Øvelsesdimensjonen ivaretas gjennom varierte arbeidsmåter med språkets vokabular og struktur for å automatisere grunnleggende kunnskap. Læreren skal ha frihet i valg av metode og fagstoff.

Elevene introduseres for ulike språklige fenomener blant annet gjennom å utforske tekster og beskrive mønstre. Dette videreutvikles og øves ved å skrive tekster i ulike sjangre (for eksempel dikt, dialoger, fortellinger og fagtekster) og ved muntlige øvelser (for eksempel rollespill, resitasjon, dialoger og pedagogiske spill). I undervisningen tilstrebes også en kontrastiv tilnærming der man legger vekt på å sammenligne fremmedspråket med morsmål og andre språk. Slik skapes forståelse for språkstrukturer gjennom erfaring.

I faget jobbes det med å skape forståelse for kulturelle likheter og forskjeller. Dette gjøres blant annet i møte med ulike temaer som bearbeides gjennom samtale og skriftlige oppgaver. Arbeid med ulike kunstuttrykk som musikk, litteratur, billedkunst og film kan også bidra til å utvikle kulturell forståelse. Elevene spiller en aktiv rolle i valg av temaer for fordypning. Dette vil underbygge fagets relevans og kunne vekke elevenes engasjement.

Ved å benytte ulike arbeidsmåter vil elevene også bli bevisst på egne læringsstrategier, og velger etter hvert de mest hensiktsmessige strategiene. Elevene introduseres også for ulike digitale læringsressurser, hjelpemidler og presentasjonsverktøy. I bruk av digitale verktøy jobber vi med blant annet å innhente informasjon, bearbeide kilder og utvikle kritisk sans.

Fremmedspråk åpner for ulike muligheter for tverrfaglig arbeid. I sin natur kombinerer faget ulike fagområder som for eksempel samfunnsfag, historie, litteratur, musikk og kunst.

Vurdering

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning i faget. Elevene skal være med på å vurdere eget arbeid, og de bør tas med på råd når kriteriene for en vurderingssituasjon skal utarbeides. Læreren og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i fremmedspråk. Elevene skal få mulighet til å sette ord på hva de opplever at de får til, egen utvikling og hva de kan jobbe med videre. Elevene skal også ha mulighet til

å veilede hverandre. Læreren skal gi veiledning til videre læring og tilpasse opplæringen til hver enkelt elev.

Standpunktvurdering

Sluttvurdering i fremmedspråk er en standpunktkarakter. Fastsettelse av standpunktkarakter i faget er basert på en helhetlig vurdering av elevens kompetanse, slik den kommer fram i den avsluttende fasen av opplæringen. Det er viktig at vurderingssituasjonene i den siste fasen av opplæringen er utformet med tanke på at elevene kan få vist kompetanse på flere og varierte måter innenfor muntlig og skriftlig språk, samt at de gir et helhetlig bilde av elevens kunnskap innenfor fagets kompetansemål og kjerneelementer.